

Нова держава в Європі? Чому в Молдові заговорили про об'єднання з Румунією

16.04.2024 09:06 2024 IT

9 хв

Чи дійсно обидві країни можуть об'єднатися і до чого тут ЄС?

Виктор Олійничук

Фото: президент Румунії Нікушо Дан та президентка Молдови Майя Санду (колаж РЕК-Україна)

Вимки хаос міжнародних новин! Стримуй тільки важливе з РЕК-Україна у Google

Президентка Молдови Майя Санду говорить, що проголосувала б за об'єднання її країни з Румунією, а віцепрем'єр називає цей сценарій "запасним".

Чому ці ідеї озвучує найвище керівництво Молдови і чи дійсно в Європі може з'явитися нова об'єднана держава – читайте в матеріалі РЕК-Україна.

>

Головне:

- Відродження уніонізму:** Ідея об'єднання Молдови та Румунії знову стала актуальною: підтримка цієї ідеї серед громадян Молдови зростає до 42%, а питання офіційно озвучується на рівні президентки Майї Санду та членів уряду.
- Історичний контекст:** Рух за возз'єднання сягає XIX століття, проте в радянські часи був штучно придушений через створення окремої "молдовської" ідентичності та підтримку сепаратизму в Придністров'ї та Гагаузії з боку Москви.
- Два сценарії:** Експерти розглядають "м'який" варіант (інтеграція через вступ обох країн до ЄС) та "радикальний" (пряме входження Молдови до складу Румунії), останній з яких несе ризики територіальних суперечок у регіоні.
- Фактор безпеки:** Об'єднання або посиленна інтеграція є для Молдови "планом Б" на випадок гальмування євроінтеграції, проте реалізація будь-якого сценарію залежить від успіхів України у стримуванні російської агресії.
- Реакція Заходу:** ЄС наразі не висловлює принципових заперечень щодо можливого злиття, сприймаючи це як спосіб остаточного виходу Молдови з-під впливу Росії.

Ситуація, коли представник уряду суверенної держави розмірковує про приєднання до іншої держави, може здатися дещо незвичною. Проте у випадку Молдови та Румунії, події цих розмов є історичне підґрунтя, і воно достатньо глибоке, щоб ці розмови зрештою могли означати щось більше.

Днями віцепрем'єрміністр Молдови Еуджен Осмоєску в інтерв'ю Euronews зазначив, що об'єднання з Румунією може розглядатися як альтернативний шлях розвитку держави.

На випадок, якщо перемовини щодо вступу до ЄС будуть заблоковані або істотно сповільняться. Він промовою назвав такий варіант "планом Б". Раніше схожі заяви робили й інші молдовські високопосадовці, аж до президентки Майї Санду.

Читайте також: [Посол України в Молдові Паулі Роговей: Росія втрачає контроль над Придністров'ям](#)

І загалом ідеї об'єднати свою країну із сусідньою Румунією у Молдові є цілком легітимними і не те, що не викликають обурення, а користуються серйозною суспільною підтримкою.

І вже давно нікого не дивує, що молдовське керівництво має румунські паспорти та відкрито голосує на виборах у сусідній державі.

Фото: основні дані про Румунію і Молдову (колаж РЕК-Україна)

Як Молдова так і не змогла стати Румунією

Ідеї "уніонізму" (тобто возз'єднання Молдови та Румунії як двох частин одного народу) сягають корінням ще XIX ст., коли Румунія тільки формувалася як національна держава. Тоді ті спільноти, які зрештою стануть частиною румунської нації, були розділені між кількома державами.

Зокрема, терени Бессарабії з 1812 року перебували під владою Російської імперії, яка намагалася в мирі можливості русифікувати місцеве населення.

Протягом першої половини XX століття територія Молдови кілька разів переходила з рук у руки: то опиняючись у складі єдиної Румунії, то знову відриваючись від неї. Крапка була поставлена після Другої світової війни, коли Молдова зрештою закріпилася у статусі частини СРСР.

Саме в радянські часи остаточно оформилася окремішність "молдован" як нації. На основі кириличного алфавіту була кодифікована "молдовська" мова, а в самій республіці значно збільшилась представність етнічних росіян та українців.

У 1980-х роках СРСР почав кришитися, в республіках розгорталися рухи за незалежність. У Молдові цей рух швидко набув прорумунської орієнтації.

Молдовські патріоти характеризували радянський період як окупацію, виступали за національне відродження (зокрема, за повернення мови на латинський абетку). З-поміж інших подібних рухів в пізньому СРСР вони виділялись кінцевою метою.

"Незалежність Молдови сприймалась політичним класом у Кишиневі, а також частиною міжнародної спільноти, лише як проміжний етап, слідом за яким скоро мало настати об'єднання із Румунією", – пояснює РЕК-Україна молдовський історик **Тудор Іоніце**.

Страх перед підйомом "румунського націоналізму", який радо підігрівали радянська, а пізніше й російська верхівка, спричинили спалахи насильства у найбільш прорадянських територіях Молдови – Гагаузії та Придністров'ї.

У Придністров'ї все зрештою вилилося у повноцінне збройне протистояння зі спробою краю вийти зі складу незалежної Молдови. Сепаратисти отримали формальну і неформальну підтримку від Росії. Кульмінацією війни стало пряме втручання російських військ.

Мирна угода, продиктована під прицілом російських гармат, закріпила статус-кво, залишивши конфлікт замороженим (яким він залишається і понині). Румунія тоді оточувалась від антикомуністичної революції, тому Кишинів залишився із Москвою сам на сам.

У 1994 році прорумунські сили програли вибори. Новий уряд зробив ставку на просування молдавської ідентичності, що на довгі роки поховало рух до об'єднання.

Чи є ті, хто "за"?

У нову епоху уніоністські ідеї в обох державах розвивались по-різному.

В Румунії ці ідеї завжди посідали чинне місце, хоча, як відзначає Тудор Іоніце в розмові з РЕК-Україна, Бухарест не форсував цю ідею, побоюючись звинувачень у ревізіонізмі. Замість цього влада зайняла позицію "брата, який завжди прийде на допомогу", намагаючись впливати на свого меншого сусіда обережно.

Про перспективи інтеграції двох країн дуже любив говорити президент Траян Басеску, який обіймав посаду румунського президента з 2004 до 2014 рік. За його каденції було започатковано багато ініціатив, які мали на меті зблизити дві країни.

Румунія стала для багатьох молдован "містком" до ЄС, підтримала Молдову під час політичних криз і дипломатичних конфліктів із Росією. Було значно спрощено механізми отримання румунського громадянства, задяки чому на сьогодні понад мільйон громадян Молдови (зокрема й президентка Майя Санду) і мають румунські паспорти.

Читайте також: [У Молдові обмежили російську мову в парламенті: прихильники Путіна незадоволені](#)

До ідеї об'єднання загалом позитивно ставляться усі румунські політичні сили, проте офіційно до своєї програми цю мету включила тільки ультраправа партія AUR, помічена у зв'язках із Росією.

У Молдові "уніоністські" політики протягом років незалежності послідовно дискредитували себе сумнівними політичними маневрами. Це, за словами Тудора Іоніце, призвело до своєрідного парадоксу.

"Попри постійне зростання прихильників об'єднання з Румунією, жодна "уніоністська" партія не пройшла до парламенту під час останніх електоральних циклів", – каже він в коментарі РЕК-Україна.

Навесні 2026 року за об'єднання з Румунією виступали 42% громадян Молдови. Хоча цифра не надто вражаюча, вона показала проріст у майже 10% менш ніж за рік. Не останню роль тут зіграла позиція президентки Майї Санду, яка нині має найбільшу довіру серед громадян.

Санду неодноразово заявляла, що підтримала б об'єднання у разі проведення референдуму. **Аналогічну заяву** зробив нещодавно міністр закордонних справ Молдови Мікаїл Попшой.

Хоча команда Санду уникає активного обговорення цієї теми, щоб зайвий раз не лякати частину виборців, ідея завжди залишалася "на столі", зокрема й як своєрідний альтернативний спосіб увійти до ЄС.

Примітно, що коментуючи такий сценарій, єврокомісарка з питань розширення Марта Кос не виказала активних заперечень, лише заявивши, що "це вирішуватимуть самі громадяни".

Фото: президентка Молдови Майя Санду та президент Румунії Нікушо Дан (Getty Images)

Чи можливе возз'єднання і що воно означатиме?

Ситуація Молдови і Румунії по-своєму унікальна, адже в обох країнах присутня істотно народна підтримка та політична воля, які формують базу для потенційного об'єднання. Питанням залишається те, як цей базис може бути використаний.

Тудор Іоніце називає два можливих сценарії: "м'який" і дещо радикальніший.

"М'який" сценарій передбачає "об'єднання" двох країн у межах ЄС. Цей сценарій обережно просуває чинна влада, адже підтримка євроінтеграції в Молдові вища, ніж підтримка "уніонізму".

За цих умов обидві держави опинилися б у складі єдиної "європейської родини", що усунуло б більшість бар'єрів, проте не вимагало б політичного злиття.

Читайте також: [Молдова остаточно вийшла з СНД: парламент ухвалив історичне рішення](#)

Радикальніший сценарій передбачав би пряме включення Молдови до складу Румунії. Для України такий сценарій несе як потенційні вигоди, так і певні ризики.

З одного боку, сильніша Румунія стала б кращим партнером, особливо за умов повноцінної інтеграції України до ЄС та НАТО. З іншого боку, таке возз'єднання може роздмухати апетити румунських націоналістів, територіальні претензії яких охоплюють також українську Буковину й частину Одещини.

Хоча Іоніце має оптимістичний погляд на перспективи об'єднання, експерт попереджає, що будь-який із зазначених сценаріїв потребує цілого комплексу заходів.

Насамперед стоїть питання готовності румунського і молдовського суспільства до цього процесу. Важливою залишається й позиція міжнародної спільноти, зокрема готовність ЄС інтегрувати Молдову.

Насамкінець, багато що залежить від України, адже жоден зі сценаріїв об'єднання не буде реалізований, якщо на кордоні з'явиться російська армія.

"Я думаю, що коли румуни та українці по-справжньому пізнають одне одного, ми станемо свідками геополітичного та економічного дива", – каже РЕК-Україна Іоніце.

Щоправда, експерт додає: для цього румунам і українцям варто відкинути "історичні образи". А це, як показує практика, зробити не так легко.

Україна та Європа зацікавлені в тому, щоб Молдова була остаточно вирвана з російської сфери впливу. Гарантією прозахідного вектора може виступити залучення Кишинєва до ЄС. Проте якщо ралдом євроінтеграція з якихось причин забуксує, у Молдові є унікальний "план Б".

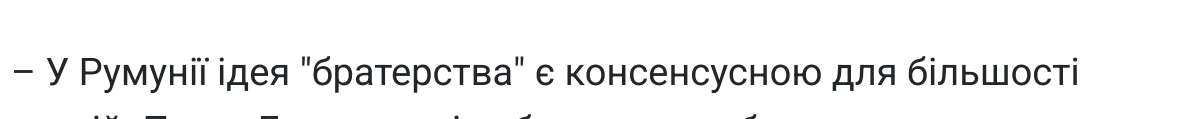
Питання злиття двох країн уже не вперше порушується в державах на найвищому рівні. Ця тема далеко не маргінальна. Тому, можливо, в середньостроковій перспективі ми й справді зможемо побачити возз'єднання румун по обидва береги Пруту. Історичний період для цього являю сумнівно сприятливий.

Питання – відповіді (FAQ):

- Чому розмови про об'єднання знову стали популярними?**
– Через загрозу з боку РФ та прагнення до безпеки. Для багатьох громадян Молдови об'єднання з Румунією – це найкоротший шлях до ЄС та НАТО, а також гарантія захисту від російського впливу.
- Яка позиція офіційного Кишинєва?**
– Майя Санду й інші топ-посадовці підтримують ідею об'єднання в разі проведення референдуму. Проте влада намагається не форсувати цю тему, щоб не радикалізувати електорат та не провокувати сепаратистів у Придністров'ї.
- Чи готова Румунія прийняти Молдову?**
– У Румунії ідея "братерства" є консенсусною для більшості партій. Проте Бухарест дещо обережно, щоб уникнути звинувачень у "ревізіонізмі" та зберегти стабільність у відносинах із міжнародними партнерами.
- Як до цього ставиться Україна?**
– Для Києва це питання має дві сторони. Сильніша Румунія – надійний союзник у НАТО, але побоювання викликає можливість підживлення румунського націоналізму, який історично мав територіальні претензії щодо українських Буковини та Одещини.
- Чи заважає російський фактор?**
– Це головна перешкода. Будь-який рух до об'єднання Кремль розглядає як загрозу, тому Росія виходить з замороженого конфлікту у Придністров'ї як "якір", що утримує Молдову від швидкої інтеграції з Бухарестом.

Не пропустіть головні! Підпишіться на наші оновлення в Google!

Або читайте нас там, де вам зручніше!

Більше по темі:

- Молдова
- Румунія
- Майя Санду

Розшири

